Jan Černý, Lenka Libusová

Biologická olympiáda v koronavirovém čase

I s počátkem školního roku 2019/2020 bylo vše připraveno pro zdárný průběh dalšího ročníku Biologické olympiády – byl připraven studijní text a dokončovaly se jednotlivé soutěžní úlohy všech kol a kategorií. Vzhledem k epidemiologické situaci se ale podařilo uskutečnit jen školní kola všech čtyř kategorií (tradičně se účastní na 22–23 tisíc žáků a studentů), neproběhla kola okresní kategorie C a D, ani krajská kategorie A, B a C a 12. března 2020 jsme byli seznámeni se stanoviskem MŠMT, které mimo jiné konstatovalo: „Na základě mimořádné situace Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy doporučuje i s ohledem na ekonomické dopady pro pořadatele zrušit s předstihem všechny soutěže do konce školního roku 2019/2020.“ Dále ministerstvo informovalo, že od 13. března 2020 neposkytne finanční prostředky na ústřední kola soutěží v ČR, která se měla uskutečnit po tomto termínu, ani na mezinárodní soutěže v ČR a na účast žáků na mezinárodních soutěžích.

Na toto téma proběhla diskuze v rámci předsednictva Ústřední komise BiO se závěrem, že se budeme snažit podniknout přípravné kroky tak, abychom po uvolnění epidemiologických opatření mohli v soutěži pokračovat, a to i proto, že nezanedbatelný počet soutěžících, kteří se dlouhodobě připravovali, se bude se soutěží ukončením studia loučit. Jako možný formát pokračování byl odsouhlasen on-line test pro jednotlivé kategorie. Výsledky testu pak poslouží k výběru žáků a studentů pro Letní odborná soustředění (LOS). V polovině května 2020 skutečně došlo k uvolnění epidemiologických opatření, k rozhodnutí o financování LOS ze strany MŠMT a po dlouhé debatě mezinárodní komunity bylo stanoveno, že se v r. 2020 místo plánované soutěže v Japonsku uskuteční on-line náhrada Mezinárodní biologické olympiády nazvaná IBO Challenge. Vzhledem k těmto skutečnostem bylo zřejmé, že je třeba najít způsob, jak korektně vybrat účastníky LOS a IBO Challenge. Alternativou bylo jen zrušení všech nadstavbových aktivit BiO pro rok 2020.

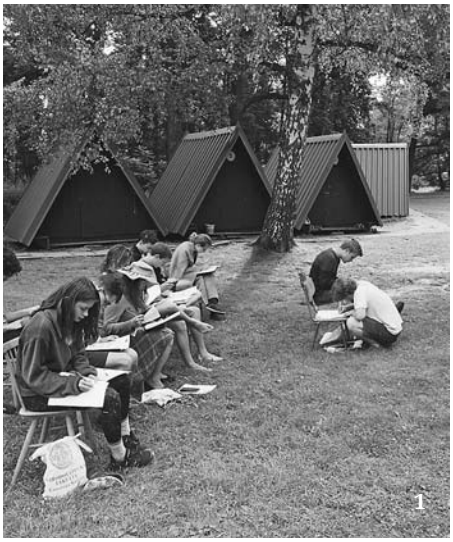

1 Z letního odborného soustředění mladých chemiků a biologů v Běstvině, 2020. Foto A. Reiter

Mimořádná situace si tedy vyžádala mimořádné řešení, v našem případě jsme zvolili domluvený postup – on-line verzi testů. Bylo obdivuhodné, kolik osob se nezištně a vysoce nad rámec povinností zapojilo do přípravy záchranné varianty, zásadní roli sehrála Eva Šmerdová z Masarykovy univerzity. Mohli jsme také využít softwaru vyvinutého pro Geologickou olympiádu. Jak zástupci GeO (její předseda Rostislav Melichar), tak koordinátoři Informačního systému MU zaslouží obrovské díky za pomoc a vstřícnost. On-line testu BiO se zúčastnilo více než 1 500 soutěžících, přes 500 v kategoriích C a D, přes 250 v kategoriích A a B. Pro všechny kategorie byly vytvořeny originální testy, které velmi dobře posloužily k výběru účastníků LOS. Paralelně proběhla v rekordně krátkém čase příprava LOS. V kategorii A byla na soustředění sérií dalších testů vybrána čtveřice reprezentantů pro IBO Challenge – Jiří Janoušek (Gymnázium Budějovická, Praha), Ondřej Pelánek (Gymnázium Brno-Bystrc), Tereza Maxerová (Gymnázium Jírovcova, České Budějovice) a Jan Tulis (Gymnázium Polička). Účast České republiky je plánována ve spolupráci s Univerzitou Karlovou v jejím objektu – Patejdlově boudě v Krkonoších od 9. do 13. srpna 2020.

https://biologickaolympiada.czu.cz

Časopis Botanického ústavu Akademie věd ČR

Průvodce Průhonickým parkem o listnatých stromech

Spolu s prvním letošním číslem časopisu Botanika vychází i dlouho očekávané speciální číslo o listnatých stromech zámeckého parku v Průhonicích. Na 100 stranách krátce seznamuje s historií parku a mimo jiné se základními údaji o vlastnostech listnatých dřevin a jejich významu v zahradní architektuře. Dále vás už fotografický průvodce provede po známých trasách parku i Průhonické botanické zahrady a na přehledných mapách a detailních snímcích budete mít možnost poznat 125 taxonů pěstovaných i původních dřevin. Takto je v průvodci na trase vyznačeno bezmála 190 stromů. U většiny z nich se dozvíte, kdy byly v parku vysazeny, jaké mají využití pro člověka a další zajímavosti. Víte např., že první exemplář vzácné davidie listenové (*Davidia involucrata*) byl vysazen právě v Průhonicích v r. 1910? Nebo že ve stejném roce do parku přibyla mákie amurská (*Maackia amurensis*), která až do svého vývratu v r. 2016 byla jediná své velikosti v České republice? Strom obrazil z pařezů a dnes na výmladkových větvích nejen kvete, ale i plodí. Řadu cenných údajů dodnes čerpáme z Matriky dendrologické společnosti v Průhonicích, kterou založil hrabě Arnošt Emanuel Silva-Tarouca, bývalý majitel zámku a hlavní autor současné kompozice parku. Tímto speciálem navazujeme na předchozí svazky o jehličnanech, stálezelených listnáčích, keřích a liánách. Dílo jsme věnovali památce nedávno zesnulého doc. Ivana Musila, velkého znalce stromů.

Časopis Botanika vydávaný Botanickým ústavem Akademie věd ČR má za cíl seznamovat čtenáře srozumitelnou formou s výzkumem zaměstnanců ústavu, informovat o zajímavostech z Průhonického parku, který Botanický ústav spravuje, o vzdělávacích akcích apod.

Časopis i jeho speciály lze zakoupit v knihkupectvích Academia, v pokladně Průhonického parku (za 49 Kč), nebo předplatit dvě čísla ročně (za 150 Kč), včetně poštovného. Předplatitelé získávají zdarma elektronickou verzi. Objednávky přijímáme také na e-mailové adrese botanika@ibot.cas.cz.

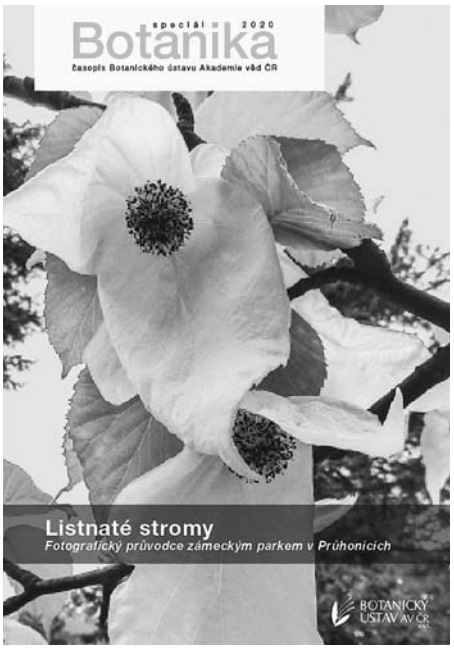

Více na www.ibot.cas.cz/botanika

© Nakladatelství Academia, SSČ AV ČR, v. v. i., 2020. Přetisk článků včetně obrázků se výslovně zapovídá. Veškerá práva včetně práva reprodukce jsou vyhrazena.